

TUTKIMUSEETTINEN
NEUVOTTELUKUNTA

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) **strategia 2035**

Yhteenveto

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) strategia vuoteen 2035 vahvistaa suomalaista tutkimusetiikan yhteissääntelyyn perustuvaa järjestelmää tilanteessa, jossa tutkimuksen eettiset kysymykset ovat aiempaa monimutkaisempia ja vaikeammin ennakoitavia ja tutkimus entistä kansainvälisempää.

TENKillä on kriittinen rooli tutkimuksen eettisyyden ja uskottavuuden turvaajana ja käytäntöjen yhtenäistäjänä. Se tukee ja valvoo hyviä tutkimuskäytäntöjä riippumattomasti.

Jotta TENK kykenee jatkossakin edistämään ja valvomaan hyviä tutkimuskäytäntöjä, se tarvitsee siihen nykyistä paremmat edellytykset: selkeän mandaatin riippumattomana tutkimusetiikasta vastaavana erityisviranomaisena ja vakaan rahoituksen. TENKin aseman vahvistaminen on investointi koko suomalaisen tutkimusjärjestelmän luotettavuuteen ja sitä kautta kansainväliseen maineeseen.

Strategia nojaa TENKin rooliin ja tehtäviin vuonna 2026. Strategiassa esitetyt merkittävimmät uudistukset ovat seuraavat.

TENKin riippumaton ja itsenäinen asema turvataan säätämällä TENKin asemasta, tehtävistä ja resursseista tutkimusetiikasta vastaavana erityisviranomaisena.

Uusiksi tehtäviksi lisätään:

- tutkimuseettisen koulutuksen tukeminen ja koordinointi,
- luontoon ja ympäristöön kohdistuvan tutkimuksen eettisen ennakkoarvioinnin ohjeistaminen, kehittäminen, seuranta ja alan eettisten toimikuntien koordinointi ja
- tutkimusturvallisuuden edistäminen.

Visio, missio ja strategiset painopisteet

TENK on Suomen ylin hyvän tieteellisen käytännön asiantuntija, joka määrittelee yhteistyössä tiede- ja tutkimusyhteisön kanssa hyvän tieteellisen käytännön ja valvoo sen toteutumista.

TENKin tehtävät liittyvät hyvään tieteelliseen käytäntöön kaikilla tieteenaloilla sekä muuhun tutkimusetiikkaan niillä aloilla, joilla ei ole esimerkiksi lääketieteellisen tutkimuksen tavoin erillistä sääntelyä. TENK hoitaa tehtävänsä läpinäkyvästi, puolueettomasti ja oikeudenmukaisesti.

Visio: Suomessa tiede ja tutkimus on luotettavaa ja eettisesti korkeatasoista. Tutkimusetiikka ja tutkimusturvallisuus ovat erottamaton osa tutkimuksen laatua.

Missio: TENK edistää tutkimusetiikkaa vahvistamalla tiede- ja tutkimusyhteisön tutkimuseettistä osaamista aloitteellisesti ja ennakoiden. TENKillä on keskeinen rooli suomalaisen tutkimuksen korkean laadun ja luotettavuuden takaajana ja se on alansa kansainvälinen uranuurtaja.

Lähtökohdat

TENK on Suomen tiede- ja tutkimusyhteisön yhteinen laadun takaaja. Se on riippumaton ja itsenäinen kansallinen asiantuntijaelin, joka työskentelee yhteistyössä kansallisen ja kansainvälisen tiede- ja tutkimusyhteisön kanssa.

TENKin toiminta perustuu tiede- ja tutkimusyhteisön yhdessä sopimaan sääntelyyn ja poikkeuksellisen laajaan sitoutumiseen TENKin ohjeisiin.

Yhteissääntely on suomalaisen tutkimuseettisen järjestelmän vahvuus, joka on syytä säilyttää. Laajan sitoutumisen vuoksi järjestelmä on vaikuttava ja kustannustehokas.

TENKin tehtävänä on edistää **tutkimusetiikkaa** (forskningsetik; *research ethics*) ja **hyvää tieteellistä käytäntöä** (god vetenskaplig praxis; *research integrity*) sekä valvoa niiden toteutumista riippumattomasti Suomessa. Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK) tarkoittaa, että Suomessa kaikessa tieteellisessä ja tutkimustoiminnassa noudatetaan TENKin ohjeissa määriteltyjä hyviä tieteellisiä menettelytapoja. Tiede- ja tutkimusorganisaatiot tutkivat epäilyt HTK-loukkauksista kuten **tiedevilpistä** (oredlighet i vetenskaplig verksamhet; *research misconduct*) TENKin ohjeissa kuvatussa HTK-prosessissa, jota TENK valvoo. Kansallisella tasolla TENK koordinoi myös ihmiseen, luontoon ja ympäristöön kohdistuvan tutkimuksen eettistä ennakkoarviointia. Kansallinen eettinen ennakkoarviointi turvaa tutkittavia, tutkimuskohteita ja tutkijoita.

TENKin strategia vahvistaa TENKin asemaa tutkimusetiikan kansallisena ja kansainvälisenä suunnannäyttäjänä sekä varmistaa Suomen tutkimuseettisen järjestelmän kestävyuden muuttuvassa toimintaympäristössä.

Toimintaympäristön muutos

Tutkimuseettinen toimintaympäristö on jatkuvassa, voimakkaassa muutoksessa. Tieteen vapauden ja tutkijan vastuun välinen suhde korostuu, kun erilaisten tutkimusaiheiden ja -asetelmien laajentuva kirjo haastavat tutkijoita ja tutkimusorganisaatioita ratkomaan entistä monimutkaisempia ja vaikeammin ennakoitavia eettisiä kysymyksiä. Esimerkiksi tekoälyyn, digitalisaatioon ja tutkimusturvallisuuteen liittyvät kysymykset nousevat yhä useammin esiin. Muutoksen myötä TENKin ohjeistus-, lausunto- ja valvontatehtävät ovat lisääntyneet. Tutkimuseettisten ohjeiden lisäksi tiede- ja tutkimusyhteisössä on tarve jatkuvalle tutkimuseettiselle koulutukselle.

Tutkimusetiikka on myös kansainvälisesti yhä tärkeämpää. Suomen tutkijakunta on kansainvälistynyt, ja tutkimusta tehdään kansainvälisissä tutkimusryhmissä. Tutkimuseettiset ohjeistukset ja järjestelmät ovat kuitenkin erilaisia eri maissa. Siksi tarve kansallisten ja kansainvälisten eettisten normien yhteensovittamiseksi kasvaa entisestään. TENK sovittaa yhteen kansallisia ja kansainvälisiä käytäntöjä ja toimii kansainvälisesti tutkimusetiikan suunnannäyttäjänä.

Tieteen luotettavuus on keskeinen yhteiskunnallinen kysymys: tutkimus ei ole vaikuttavaa, jos sen luotettavuus kärsii. Luotettavuuden perusedellytyksiä ovat tutkimuksen eettisyys ja integriteetti. Tutkimuseettiset ongelmat, kuten tiedevilppi, aiheuttavat sekä mainehaittoja että merkittäviä kustannuksia. TENKin aseman vahvistaminen on siksi investointi koko suomalaisen tutkimusjärjestelmän uskottavuuteen ja sitä kautta kansainväliseen maineeseen.

Strategiset painopisteet ja tehtävät

TENK edistää, seuraa ja valvoo hyvän tieteellisen käytännön toteutumista sekä turvaa oikeudenmukaisen ja yhdenmukaisen käsittelyn kaikkien tieteenalojen tutkimuseettisten kiistojen selvittelyssä

TENKIN TEHTÄVÄT

- määrittelee ja päivittää hyvän tieteellisen käytännön (HTK) periaatteet sekä tiedevidppiepäilyjen tutkintaprosessin (HTK-prosessi)
- antaa lausuntoja HTK-prosesseista ja niiden johtopäätöksistä
- ennakoi, seuraa ja tilastoi tutkimuseetiikan tilannetta Suomessa mm. Tutkimuseetiikan barometrilla

TENK ennaltaehkäisee tiedevidppiä ja vahvistaa tutkimuseetiikan osaamista ja alansa käytäntöjen jalkautumista kaikilla tieteenaloilla

TENKIN TEHTÄVÄT

- laatii ja päivittää kansallisia tutkimuseettisiä ohjeita ja suosituksia yhteistyössä tutkimusyhteisön kanssa
- tukee ja koordinoi tutkimuseettistä koulutusta
- ohjeistaa, kehittää ja seuraa kansallista tutkimuseetiikan tukihenkilöjärjestelmää

TENK turvaa tutkittavia, tutkimuskohteita ja tutkijoita huolehtimalla eettisen ennakkoarvioinnin tasapuolisuudesta ja yhdenmukaisuudesta

TENKIN TEHTÄVÄT

- ohjeistaa, kehittää ja seuraa ihmistieteiden eettistä ennakkoarviointia sekä koordinoi alan eettisten toimikuntien toimintaa
- ohjeistaa, kehittää ja seuraa luontoon ja ympäristöön kohdistuvan tutkimuksen eettistä ennakkoarviointia sekä koordinoi alan eettisten toimikuntien toimintaa
- ennakoi ja selvittää tutkimuseettisten kysymysten ohjeistamisen tarvetta

TENK toimii kansallisena ja kansainvälisenä suunnannäyttäjänä tutkimuseetiikassa sekä edistää tutkimuksen vastuullista kansainvälisyyttä

TENKIN TEHTÄVÄT

- tekee aloitteita ja antaa asiantuntijalausuntoja tutkimuseettisestä näkökulmasta
- osallistuu eurooppalaisen tutkimuseettisen normiston ja käytäntöjen kehittämiseen suomalaisen tutkimusyhteisön edustajana
- on aktiivinen ja aloitteellinen kansainvälisessä yhteistyössä tutkimuseettisissä verkostoissa ja hankkeissa
- on aktiivinen ja aloitteellinen kansalliseen tutkimusturvallisuuteen liittyvässä yhteistyössä

Organisoituminen ja resurssit

TENK on tutkimusetiikasta vastaava itsenäinen ja riippumaton tiedehallinnon erityisviranomainen, jonka tehtävistä ja toimivallasta säädetään laissa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan sijaan TENKin nimi on jatkossa Tutkimusetiikan neuvosto. Sen päättävä elin on tiede- ja tutkimusyhteisön jäsenistä koostuva neuvosto, jonka toimikausi on kolme vuotta. Tiede- ja tutkimusyhteisön keskuudestaan valitsema valintalautakunta esittää TENKille puheenjohtajat ja jäsenet yhteisön ehdotusten pohjalta. Valtioneuvosto tai ministeriö nimittää TENKin jäsenet valintalautakunnan esityksestä.

TENKiä johtaa puheenjohtaja. TENK voi perustaa alakohtaisia jaostoja ja työryhmiä. TENKin työtä tukee ja sen tekemät päätökset toimeenpanee asiantuntijasihteeristö, jota johtaa pääsihteerä. Pääsihteerillä on tohtorin tutkinto. Valtionhallinto tuottaa TENKin tarvitsemat hallinto- ja tukipalvelut. TENKin riittävät ja ennakoitavat taloudelliset resurssit turvataan valtion budjettirahoituksella. Lisäksi TENK voi hyödyntää erityisesti kansainvälistä täydentävää rahoitusta kehittämistyössään.

Strategia on hyväksytty TENKin kokouksessa Helsingissä 28.5.2026.

TUTKIMUSEETTINEN NEUVOTTELUKUNTA

TUTKIMUSEETTINEN NEUVOTTELUKUNTA (TENK)
FORSKNINGSETISKA DELEGATIONEN (TENK)
FINNISH NATIONAL BOARD ON RESEARCH INTEGRITY TENK

TENK@TENK.FI WWW.TENK.FI

HELSINKI 2026